

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Bogdan Wysocki

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **G. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L.**

przeciwko **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej z siedzibą w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 14 grudnia 2021 r., sygn. akt IX GC 827/20

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 30 kwietnia 2020 r., sygn. akt IX GNc 1383/19 w części zasądzonej od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 27 października 2018 r. do dnia zapłaty i w tym zakresie postępowanie umarza;

w pozostałej części nakaz zapłaty z dnia 30 kwietnia 2020 r. utrzymuje w mocy;

zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 18.900 zł (osiemnaście tysięcy dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następnego po upływie siedmiu dni od daty doręczenia wyroku pozwanej do dnia zapłaty;

Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 października 2019 r. **powódka - G. (...) spółka z o.o. w L.** domagała się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenia w nim od **pozwanej - (...) Spółka z ograniczoną**

odpowiedzialnością sp.k. w P. kwoty 216.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 27 października 2018 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

30 kwietnia 2020 r. Sąd wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Pismem z dnia 28 maja 2020 r. pozwana złożyła zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 30 kwietnia 2020 r. i oddalił powództwo (pkt 1); zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 19.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Strony prowadzą działalność gospodarczą, której przedmiotem jest m. in. hurtowa sprzedaż napojów alkoholowych.

Funkcję prezesa zarządu powodowej spółki pełni D. W.. Komplementariuszem pozwanej spółki jest (...) sp. z o.o.

W okresie od 24 czerwca 2014 r. do 20 maja 2019 r. funkcję prezesa zarządu (...) sp. z o.o. pełnił J. W. (1). Następnie funkcje członków zarządu objęli: K. W., J. W. (2) i D. Ś.. Zmiana w zarządzie związana była ze zbyciem przez J. W. (1) udziałów spółki.

Uchwałą nr (...)z dnia 7 października 2020 r. nadzwyczajne zgromadzenie wspólników (...) sp. z o.o. odwołało J. W. (2) ze składu zarządu spółki.

K. W. i D. Ś. zostali wspólnikami (...) sp. z o.o., a także wspólnikami pozwanej spółki, w dniu 1 grudnia 2017 r. J. W. (2) został wspólnikiem pozwanej spółki w dniu 31 maja 2019 r.

W dniu 8 czerwca 2018 r. strony zawarły umowę, w której ustaliły zasady współpracy w zakresie sprzedaży przez powoda pozwanemu napoju alkoholowego (...), w butelkach 700 ml, a także w każdej innej dostępnej objętości lub opakowaniu (par. 1).

Umowę strony zawarły na czas określony 15 lat, liczony od dnia jej podpisania (par. 5).

Zgodnie z par. 6 ust. 1 pozwany miał nabywać alkohol od powoda w cenie wynikającej z cennika stanowiącego załącznik do umowy. Stosownie do par. 7 pozwany dokonywać miał płatności na rzecz powoda przelewem, na wskazany przez powoda numer rachunku bankowego. Strony ustaliły, że 60% wartości zamówienia będzie płatne z góry, a pozostałe 40% - w terminie jednego dnia od dostarczenia towaru.

Ponadto strony postanowiły, że dostawy alkoholu będą dokonywane na podstawie zamówień wysłanych przez pozwanego za pośrednictwem poczty elektronicznej, na adres e-mail powoda: (...), a potwierdzenia otrzymania zamówienia będą wysyłane na adres: (...)

Powód miał rozpocząć realizację zamówienia bezzwłocznie po otrzymaniu od swojego banku potwierdzenia zaksięgowania przelewu zleconego przez pozwanego. Zamówienie miało być gotowe do wysłania do pozwanego w terminie nie późniejszym niż:

- 2 dni - w przypadku dostawy alkoholu przeznaczonego do sprzedaży na terenie Polski,

- 50 dni - w przypadku dostawy alkoholu przeznaczonego do sprzedaży na terenie pozostałych krajów członkowskich Unii Europejskiej,

od otrzymania przez powoda potwierdzenia zaksięgowania przelewu na kwotę stanowiącą 60% wartości zamówienia (par. 8 ust. 1).

W par. 10 ust. 2 strony ustaliły, że wszelkie zmiany, uzupełnienia, a także rozwiązanie umowy, będą wymagać formy pisemnej pod rygorem nieważności.

W załączniku nr 1 do umowy strony ustaliły ceny wódki o objętości 0,7 l.

W dniu 10 października 2018 r. powód wystawił pozwanej spółce fakturę Vat nr (...) na kwotę 216.000 zł brutto, obejmującą cenę sprzedaży 3.000 litrów wódki (...). W fakturze wskazano termin płatności: 26 października 2018 r. oraz termin wykonania usługi/dostawy: 10 października 2018 r. Ponadto na fakturze zamieszczono adnotacje, że sprzedający zastrzega sobie własność rzeczy sprzedanych do czasu całkowitego uiszczenia przez kupującego zapłaty ceny określonej fakturą; że faktura stanowi dowód dostawy towarów i opakowań; że podpisujący potwierdza bez zastrzeżeń odbiór ilościowy i jakościowy całości towaru i opakowań wyszczególnionych w fakturze.

Ponadto powód wystawił fakturę Vat nr (...) na kwotę 8.723,16 zł, w której ujął cenę 3 szt. zbiorników na alkohol, kratki zabezpieczającej i palety.

Powyższe faktury zostały podpisane przez prezesa zarządu powodowej spółki oraz przez J. W. (3), który zamieścił na nich pieczęć: prezes zarządu (...) Sp. z o.o. Sp. k. J. W. (1).

Również w dniu 10 października 2018 r. powód wystawił pozwanemu fakturę Vat nr (...) na kwotę 1.172.550 zł, w której ujął cenę sprzedaży 15.000 szt. wódki (...) 0,7 l. Należności z tej faktury została przez pozwanego zapłacona w całości.

W dniu 16 listopada 2018 r. powód wystawił pozwanemu fakturę Vat nr (...), w której obciążył pozwanego kosztem kartonów dla wódki o pojemności 0,7 l.

W dniu 19 października 2018 r. powód na adres (...) wysłał e-mail, do którego załączył plik o nazwie fa na 3000 litrów.pdf oraz fa na zbiorniki.pdf.

W dniu 2 listopada 2018 r. pozwany uiszczył na rzecz powoda należność ujętą w fakturze Vat nr (...).

W dniu 19 listopada 2018 r. prezes zarządu powodowej spółki złożył wobec U. (...) w W. oświadczenie, w którym wskazał, że koszty transportu towaru dostarczonego do pozwanej spółki zostały opłacone do miejsca dostawy i doliczone do wartości towaru w fakturze handlowej nr: (...), (...) i (...). Do oświadczenia tego została załączona faktura Vat nr (...), która nie zawierała podpisu odbiorcy.

Ponadto w dniu 20 listopada 2018 r. powód wystawił pozwanemu fakturę Vat nr (...) na kwotę 22.274,99 zł, w której ujął koszty transportu 3 zbiorników z alkoholem na trasie M. - R. - W..

W dniu 26 listopada 2018 r. pozwany zapłacił na rzecz powoda kwotę 57.649 zł. Kwota ta obejmowała m.in. należności z faktury Vat nr (...).

Towar objęty fakturą Vat nr (...) został przekazany do składu celnego w grudniu 2018 r.

W kwietniu 2019 r. K. W. zwróciła się do J. W. (1) o przekazanie pozwanej spółce wszystkich posiadanych przez niego dokumentów, w tym faktur. Wezwanie to pozostało bezskuteczne.

Pismem z dnia 9 lipca 2019 r. powód, poprzez swojego pełnomocnika, wezwał pozwanego do zapłaty należności ujętej w fakturze Vat nr (...).

W odpowiedzi z dnia 22 lipca 2019 r. zarząd komplementariusza pozwanej spółki poinformował pełnomocnika powoda, że uzgodnione z powodem warunki zapłaty za towar ujęty w fakturze Vat nr (...) jeszcze się nie spełniły, co czyni żądanie zapłaty przedwczesnym.

W piśmie z dnia 7 sierpnia 2019 r. pełnomocnik powoda poinformował pozwanego, że D. W. nie posiada wiedzy na temat obowiązywania warunków zapłaty za towar ujęty w fakturze Vat nr (...), tym bardziej takich, które nie miały się spełnić i w związku z tym zwrócił się o przesłanie dokumentów, które warunki te by przedstawiały.

Pismem z dnia 26 września 2019 r. pozwany odpowiedział, że do zakupu alkoholu ujętego w fakturze Vat nr (...) doszło wyłącznie z powodu deklaracji D. W. co do daleko idącej pomocy w odsprzedaży tego alkoholu, zaś zapłata należności za towar miała nastąpić po sprzedaży tego towaru przez pozwanego, do czego jeszcze nie doszło.

Następnie, w piśmie z dnia 22 listopada 2019 r. pozwany zwrócił się do powoda o przesłanie kopii zamówienia złożonego na towar objęty fakturą Vat nr (...) oraz dowodu dostarczenia spółce oryginału tej faktury.

W piśmie z dnia 30 grudnia 2020 r. pełnomocnik J. W. (1) poinformował pozwaną spółkę, że jego mandant nie przypomina sobie, aby składał wobec powoda oświadczenie o uznaniu długu.

Składając zeznania przed Sądem Okręgowym w Katowicach w dniu 20 września 2021 r., w sprawie o sygn. akt (...)J. W. (1) oświadczył, że nigdy nie składał powodowi pisemnego oświadczenia o uznaniu kwoty 216.000 zł wraz z odsetkami.

Faktury Vat nr (...) pozwany nie zaksięgował i nie odliczył od niej podatku Vat. Oryginał tej faktury nie znajduje się w księgowości spółki.

W trakcie składania zamówienia dotyczącego alkoholu w butelkach o pojemności 0,7 l D. W. namawiał J. W. (1) do zakupu również wódki w zbiornikach o pojemności 1.000 l. Przy rozmowach tych był obecny J. W. (2). Alkohol w zbiornikach 1.000 l nie nadaje się do sprzedaży detalicznej, a wyłącznie do celów marketingowych. D. W. zapewniał J. W. (1), że posiada kontrahentów, którzy alkohol ten od pozwanej spółki nabędą. Zgodnie z umową stron, pozwany miał przyjąć towar na swój magazyn, a zapłata za niego miała nastąpić po wskazaniu przez powoda nabywcy alkoholu oraz po zawarciu przez pozwanego z tym nabywcą umowy sprzedaży i zapłaceniu przez nabywcę ceny.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domagał się od pozwanego zapłaty ceny sprzedaży towaru, którą ujął w załączonej do pozwu fakturze Vat nr (...).

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwany zakwestionował, aby strony zawarły umowę sprzedaży, na podstawie której byłby zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem. W takiej sytuacji, to na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że do zawarcia umowy sprzedaży doszło, a także warunków tej umowy oraz wykonania zobowiązania przez powoda jako sprzedawcę. W celu udowodnienia swojego roszczenia powód przedłożył następujące dokumenty: fakturę Vat nr (...) z dnia 10 października 2018 r., podpisaną przez J. W. (1), pełniącego w dniu wskazanym jako dzień wystawienia faktury funkcję prezesa zarządu komplementariusza pozwanej spółki, a ponadto oświadczenie o uznaniu długu złożone w imieniu pozwanego przez J. W. (1).

Oświadczenie o uznaniu długu z dnia 10 grudnia 2018 r. Sąd uznał za dowód niewiarygodny. Powód przedłożył bowiem wyłącznie jego kserokopię, a po wniesieniu przez pozwanego zarzutów od nakazu zapłaty nie złożył ani nawet nie okazał oryginału tego dokumentu (art. 253 k.p.c.). Co więcej, jak wynika z pisma z dnia 30 grudnia 2020 r. oraz z protokołu rozprawy z dnia 20 września 2021 r. Sądu Okręgowego w Katowicach J. W. (1) zaprzeczał, aby dokument taki kiedykolwiek sporządził i podpisał. W takim stanie rzeczy kserokopia ta nie mogła stanowić wiarygodnego źródła dowodowego.

Odnosząc się do dowodu z faktury Vat nr (...), Sąd uznał, że powód nie wykazał, aby między stronami doszło do zawarcia umowy sprzedaży na warunkach w niej wskazanych. Niewątpliwie faktura ta została opatrzona podpisem J. W. (1), który w dacie jej wystawienia pełnił funkcję prezesa zarządu komplementariusza pozwanej spółki. Dokument ten uznać zatem należało za zaakceptowany przez dłużnika rachunek, mogący stanowić podstawę do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, zgodnie z art. 485 § 1 pkt 2 k.p.c. Jednakże podniesione przez pozwanego zarzuty

oraz zgromadzone w sprawie dowody w postaci: umowy z dnia 8 czerwca 2018 r., pisma z dnia 19 listopada 2018 r. z załącznikami, wydruków z procedury celnej, korespondencji przedprocesowej stron, pisma z dnia 30 grudnia 2020 r. i protokołu rozprawy z dnia 20 września 2021 r. Sądu Okręgowego w Katowicach, sygn. akt (...), a także zeznań prezes zarządu komplementariusza pozwanej spółki, nie pozwalają na ustalenie, że między stronami doszło do zawarcia umowy, której warunki odzwierciedlałyby informacje zawarte w treści faktury, na której powód opierał swoje roszczenie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że powód nie przedłożył zamówienia w formie e-mail, które zgodnie z łączącą strony umową o współpracy miało inicjować transakcje stron. Brak takiego zamówienia i ewentualne zawarcie umowy w formie ustnej nie stanowiłoby o jej nieważności, ponieważ takiego skutku strony nie przewidziały w umowie o współpracy. Niemniej jednak na powodzie spoczywał ciężar zawarcia umowy ustnej oraz jej treści. W tym zakresie powód pozostał bierny, ograniczając się do przedłożenia omawianej faktury. Niezrozumiałe dla Sądu jest postępowanie powoda, który nie tylko nie wskazał, kto umowę tę w jego imieniu zawarł, ale też nie złożył wniosku o przeprowadzenie dowodu z zeznań tej osoby.

Zauważyć trzeba, że sformułowania zawarte w treści faktury Vat nr (...) pozostają w sprzeczności z innymi dokumentami i wydrukami, odnoszącymi się do spornej transakcji. W szczególności w treści faktury wskazano, że stanowi ona dowód dostawy towarów i opakowań, zaś podpisujący potwierdza bez zastrzeżeń odbiór ilościowy i jakościowy całości towaru. Data wystawienia omawianej faktury to 10 października 2018 r., jak zaś wynika z wydruków sporządzonych w toku procedury celnej, wódka w 3 zbiornikach 1.000 l została przekazana do składu celnego, tj. do dyspozycji pozwanego, dopiero w drugiej połowie grudnia 2018 r.

Ponadto, jak wynika z dokumentu obejmującego protokół rozprawy, która odbyła się przed Sądem Okręgowym w Katowicach w dniu 20 września 2021 r., zeznający przed tym sądem w charakterze świadka J. W. (1) w kwestii nabycia przez pozwaną spółkę alkoholu w zbiornikach 1.000 l wskazał, że strony postanowiły, iż zapłata zostanie dokonana dopiero po sprzedaży tej wódki przez pozwanego kupującemu wskazanemu przez powoda. Powyższe twierdzenia J. W. (1) korespondowały z zeznaniami złożonymi przez prezes zarządu komplementariusza pozwanego K. W., która kojarzyła rozmowy stron na temat zakupu przez pozwanego wódki w zbiornikach 1 000 l i obietnice wskazania przez powoda nabywcy tego towaru. K. W. wprawdzie nie uczestniczyła w rozmowach stron dotyczących zakupu spornego towaru, jednak uczestniczył w nich wraz z J. W. (1) jej syn J. W. (2), który przekazywał jej ustalenia zgodne z relacją przedstawioną przez J. W. (1) w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Katowicach.

Wobec braku wersji wydarzeń przedstawionej przez stronę powodową w formie zeznań złożonych przez osobę zawierającą w jej imieniu sporną transakcję, Sąd nie znalazł podstaw, by odmówić wiary zeznaniom K. W. oraz dokumentowi obejmującemu istotną treść zeznań J. W. (1) złożonych w charakterze świadka w innej sprawie. Poza tym ich treść korespondowała ze stanowiskiem strony pozwanej prezentowanym zarówno w toku niniejszego postępowania, jak i w odpowiedzi na kierowane przez powoda przed procesem wezwania do zapłaty.

Opisane wyżej wątpliwości, które nie zostały przez powoda rozwiane zaoferowaniem stosownych dowodów, doprowadziły Sąd do wniosku, że faktura Vat nr (...) nie obrazuje rzeczywistego zdarzenia gospodarczego. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazuje, że zapłata za alkohol wskazany w tej fakturze miała zostać dokonana po jego dalszej odsprzedaży przez pozwanego na rzecz kontrahenta wskazanego przez powoda. Raz jeszcze przy tym podkreślić trzeba, że powód w prosty sposób mógł wykazać, że ustalenia stron były odmienne od tych, które powoływała strona pozwana, w szczególności mógł złożyć wniosek o przesłuchanie osób, które w imieniu stron zawarły ustną umowę, której dotyczyć miała faktura Vat nr (...).

Ponadto pozwany podnosił, że sporna faktura nie znajdowała się w dokumentacji księgowej spółki. Na okoliczność tę pozwany przedstawił wydruk przedstawiający wiadomość od księgowego oraz zeznania prezes zarządu komplementariusza K. W.. Powołane przez pozwanego twierdzenie dotyczyło okoliczności o charakterze negatywnym. Mogło być ono obalone wykazaniem przez powoda przeciwnej okoliczności pozytywnej. Powód jednak i w tym przypadku pozostał bierny.

Mając na uwadze, że między stronami bezsporne było, iż do dnia zamknięcia rozprawy powód nie wskazał pozwanemu nabywcy spornego towaru i pozwany tego towaru nie sprzedał, należało uznać, że roszczenie powoda o zapłatę ceny nie jest wymagalne.

W konsekwencji powyższego, Sąd w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 30 kwietnia 2020 r., sygn. akt (...) i oddalił powództwo.

W punkcie 2. wyroku Sąd na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążył powoda całością kosztów procesu, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka, zaskarżyła go w całości. Powódka zarzucała rozstrzygnięciu naruszenie:

art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną niezgodną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego i uznanie, że powódka nie wykazała, aby pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy sprzedaży na warunkach wskazanych w fakturze VAT nr (...) i tym samym uznanie, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazuje, że zapłata za alkohol wskazany w tej fakturze miała zostać dokonana po jego dalszej odsprzedaży przez pozwanego na rzecz kontrahenta wskazanego przez powódkę,

art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie przy ocenie całokształtu okoliczności sprawy, pomimo uznania go za wiarygodny - dowodu z wydruku wiadomości mail z dnia 10 grudnia 2018 r. zawierającej oświadczenie pozwanej o uznaniu długu z dnia 10 grudnia 2018 r.;

art. 235 § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie ustaleń faktycznych na zeznaniach świadka J. W. (1), złożonych w innym postępowaniu.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez utrzymanie w całości w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 30 kwietnia 2020 r.; zasądzenie od pozwanej na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje według norm przepisanych ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji; obciążenie powódki kosztami postępowania apelacyjnego, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od daty prawomocności orzeczenia.

Sąd Apelacyjny uwzględnił ostatecznie jako nowy materiał dowodowy dokumenty dołączone do pisma powoda z dnia 25 stycznia 2023 r. (k. 366 i nast.).

Skarżący wykazał bowiem, że dokumenty te otrzymał drogą mailową od J. W. (1) w dniu 3 listopada 2022 r., a więc już po wniesieniu środka zaskarżenia.

Nadto dokumenty te stanowiły podstawę faktyczną oświadczenia powoda o częściowym cofnięciu pozwu.

Sąd Apelacyjny, zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy odnieść się do wątpliwości, jakie mogą powstać w związku z rozpoznaniem sprawy przez sąd w składzie jednoosobowym zamiast kolegiального (trzyosobowego).

Związane jest to z wydaniem przez Sąd Najwyższy w dniu 26 kwietnia 2023 r. uchwały w sprawie III PZP 6/22, której nadano moc zasady prawnej, a zgodnie z którą rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zsz1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz

wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm., dalej: „u. (...)”) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

W ocenie sądu rozpoznającego niniejszą sprawę treść w/w uchwały nie daje jednak podstaw do obligatoryjnej zmiany składu sądu na trzyosobowy, czyli odpowiadający treści przepisu art. 367 § 3 ust. 1 kpc.

Po pierwsze, treścią uchwały, która uzyskała moc zasady prawnej, związane są, w sensie prawnym, jedynie inne składy Sądu Najwyższego (por. art. 86 – 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, tekst jedn. Dz. U. 2021.1904).

Nie może to, co oczywiste, oznaczać bagatelizowania tego rodzaju orzeczeń w orzecznictwie sądów powszechnych i to nie tylko z uwagi na naturalny autorytet Sądu Najwyższego oraz jego zadania związane z dbałością o jednolitość orzecznictwa (art. 1 ust. 1 a ustawy o Sądzie Najwyższym).

Istotne jest także to, że sprawa może zostać poddana rozstrzygnięciu przed Sądem Najwyższym w związku z wniesieniem środków odwoławczych.

Niemniej, w ocenie Sądu Apelacyjnego, także te względy nie dają wystarczającej podstawy do zmiany składu sądu na kolegialny.

Zgodnie z art. 176 ust. 2 Konstytucji RP ustrój i właściwość sądów oraz **postępowanie przed sądami określają ustawy**.

W związku z tym należy podkreślić, że w aktualnym stanie prawnym w dalszym ciągu obowiązuje przepis art. 15zsz¹ ust. 1 pkt. 4) u. (...), wprowadzony z dnem 3 lipca 2021 r. na podstawie art. 4 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021.1090).

Zgodnie z jego brzmieniem: „w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu (...)19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy”.

Jak wiadomo, od 16 maja 2022 r. do dnia 1 lipca 2023 r. na terenie Polski obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego ogłoszonego z powodu (...)19 (por. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r., Dz. U. 2022.1028).

Stan ten uchylony został z dniem 1 lipca 2023 r., na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. (Dz. U. 2023. 1118).

Z tego wynika, że omawiane uregulowanie zachowuje moc obowiązującą do dnia 1 lipca 2024 r.

Z kolei językowa i normatywna treść w/w przepisu art. 15zsz¹ ust. 1 pkt. 4) u. (...) jest jasna i nie wymaga wykładni.

Przepis ten nie pozostaje też w kolizji z art. 367 § 3 zd. 1 kpc.

Będąc regulacją epizodyczną ma on niewątpliwie charakter przepisu szczególnego w stosunku do ogólnych norm procedury cywilnej i wyprzedza ich stosowanie zgodnie z regułą wykładni wyrażoną w paremii *lex specialis derogat legi generali*.

Jednak w rzeczywistości, jak wynika z samej treści omawianej uchwały, a także z wypowiedzi publicznych niektórych członków składu orzekającego, mimo posługiwania się w treści orzeczenia pojęciem „wykładni”, intencją Sądu

Najwyższego było derogowanie wspomnianego przepisu art. 15zszs¹ ust. 1 pkt. 4) u. (...) z polskiego systemu prawnego z uwagi na jego sprzeczność z niektórymi przepisami Konstytucji RP.

W związku z tym wymaga przypomnienia, że na gruncie polskiego porządku prawnego jedynym organem uprawnionym do orzekania, w sposób powszechnie obowiązujący, o zgodności ustaw z Konstytucją jest Trybunał Konstytucyjny (por. art. 188 pkt. 1 oraz art. 190 Konstytucji).

Oczywiście, nie wyklucza to tzw. „rozproszonej” kontroli przez sądy konstytucyjności przepisów prawa, w tym także o randze ustawowej.

Przeciwnie, sąd w pewnych przypadkach może i powinien odmówić zastosowania w sprawie przepisu ustawy w razie stwierdzenia jego oczywistej sprzeczności z Konstytucją, i to nawet bez konieczności kierowania do Trybunału Konstytucyjnego pytania w trybie art. 193 Konstytucji.

Będzie tak w szczególności w sytuacji, gdy przedmiot sprawy dotyczy podstawowych praw człowieka i obywatela, a stosowanie się do niekonstytucyjnego przepisu może narazić stronę na niepowetowaną szkodę osobistą lub majątkową.

Kontrola taka dopuszczalna jest jednak jedynie in casu, incydentalnie, dla potrzeb konkretnego postępowania sądowego.

Natomiast, poza Trybunałem Konstytucyjnym, żaden sąd nie jest uprawniony do orzekania o niezgodności przepisu ustawy z Konstytucją **w sposób wiążący inne sądy i organy państwowe**.

Stąd, doceniając wagę motywów i okoliczności, jakie legły u podstaw uchwały Sądu Najwyższego w sprawie III PZP 6/22, uznać zarazem należy, że, podejmując takie rozstrzygnięcie, Sąd ten wykroczył poza swoje kompetencje jurysdykcyjne.

W każdym razie treść tego orzeczenia nie może skutkować wyłączeniem stosowania przez sądy powszechne w dalszym ciągu przepisu art. 15zszs¹ ust. 1 pkt. 4) u. (...).

Z drugiej strony nie ma potrzeby stosowania dla potrzeb niniejszego postępowania wspomnianej wcześniej tzw. incydentalnej kontroli konstytucyjności omawianego uregulowania, czy też kierowania pytania prawnego w trybie art. 193 Konstytucji.

Nie ma bowiem dostatecznych przesłanek do przyjęcia, że rozpoznawanie spraw przez sądy w składzie jednoosobowym, także w postępowaniu odwoławczym, w okresie zagrożenia epidemicznego, mogłoby naruszać konstytucyjne prawa strony do rozpoznania sprawy przez niezawisły sąd.

W orzecznictwie sądów oraz doktrynie prawa od dawna dominuje bowiem stanowisko, zgodnie z którym nie można różnicować składu sądu na „lepszego” i „gorszego”, w zależności od tego, czy jest on jednoosobowy, czy kolegialny (zob. bliżej np.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1968 r. w sprawie III CZP 119/68, OSPiKA, z. 1 z 1970 r., poz. 4, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. M. Manowskiej, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2021, Tom 1, str. 1182 itp.).

Dodać na marginesie należy, że, co oczywiste, sądy nie są uprawnione do kontroli racjonalności wprowadzania przez ustawodawcę rozwiązań mających służyć ochronie przed zagrożeniem epidemicznym, czy, tym bardziej, do oceny zasadności wprowadzania i utrzymywania stanu takiego zagrożenia.

Podsumowując, w ocenie sądu odwoławczego jest on związany w dalszym ciągu treścią przepisu art. 15zszs¹ ust. 1 pkt. 4) u. (...), co uzasadniało rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym, co do zasady, w składzie jednego sędziego.

Z kolei Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu nie wydał w sprawie zarządzenia, o jakim mowa w art. 15zsz¹ ust. 1 pkt. 4) u. (...), o rozpoznaniu jej w składzie trzech sędziów.

Sąd orzekający nie widział przy tym potrzeby występowania z własnej inicjatywy do Prezesa Sądu o wydanie takiego zarządzenia.

Rozpoznawana sprawa nie miała bowiem charakteru zawilego lub precedensowego.

Pismem z dnia 20 marca 2023 r. **powód cofnął pozew** co do dochodzonej nim kwoty 10.000 zł i zrzekł się w tej części roszczenia, powołując się na ujawniony fakt jego częściowego zaspokojenia na podstawie przelewu z dnia 7 sierpnia 2018 r.

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 2 kpc w zw. z art. 355 § 1 kpc w zw. z art. 493§4 zd. 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I.1. sentencji wyroku.

W pozostałej części apelacja zasługiwała natomiast na uwzględnienie.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji, dotyczące formalnej treści dokumentów wytworzonych przez strony, relewantnych dla rozpoznawanego sporu, nie budzą wątpliwości i dlatego Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Jak już wyżej powiedziano, Sąd Apelacyjny uzupełnił materiał dowodowy o dokumenty złożone przez skarżącego na etapie postępowania odwoławczego, albowiem miały one istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Obejmowały one wiadomość mailową wysłaną w dniu 7 sierpnia 2018 r. przez J. W. (1), ówczesnego prezesa spółki (...) sp. z o.o. do K. W., aktualnego prezesa jedyne go komplementariusza pozwanej, do której jako załącznik dołączono m.in. dowód dokonanego w tym samym dniu przelewu przez pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.000 zł jako zadatku na poczet zakupu 3000 litrów wódki (...) luzem (k. 373).

Natomiast z treści tych dokumentów sąd I instancji wyprowadził niewłaściwe wnioski co do treści odzwierciedlonego w nich, zawartego między stronami zobowiązania.

Sąd ten nie był przy tym konsekwentny w swoich ocenach i wywodach.

Z uzasadnienia pisemnego zaskarżonego wyroku można bowiem wnioskować, że Sąd Okręgowy uznał, iż treść tych dokumentów nie była wystarczająca do uznania, że między stronami doszło do zawarcia umowy sprzedaży (...)000 l wódki D. luzem, na warunkach wskazywanych przez powoda w pozwie, a wynikających z faktury nr (...) z 10 października 2018 r.

Jednocześnie jednak sąd uchylił się od zajęcia stanowiska co do treści rzeczywiście zawartego, jego zdaniem, między stronami kontraktu, mimo, że jednocześnie, skądinąd prawidłowo, wykluczył, aby sporna transakcja mogła być uznana za nieważną jako nie spełniającą wymogów formalnych, przewidzianych dla składania przez pozwanego zamówień, wynikających z umowy o współpracy z dnia 8 czerwca 2018 r.

Tymczasem w świetle istotnego dla sprawy materiału dowodowego nie powinno budzić wątpliwości, że doszło między stronami do zawarcia umowy zakupu 3.000 l wódki (...) na warunkach wynikających z faktury nr (...).

Bezpodstawne było podważanie przez sąd orzekający mocy dowodowej treści przedmiotowej faktury a także przesłanego na ręce powoda oświadczenia z dnia 10 grudnia 2018 r., podpisanego przez prezesa komplementariusza pozwanej spółki, w którym potwierdzał on transakcję oraz obowiązek zapłaty przez kupującego za zakupiony alkohol.

I tak, jeżeli chodzi o wspomnianą fakturę, to drugorzędne znaczenie miało umieszczenie w niej oświadczenia kupującego, że „niniejsza faktura stanowi dowód dostawy towarów i opakowań”, co, jak zauważył sąd, pozostawało w sprzeczności z rzeczywistą datą przekazania towaru do dyspozycji pozwanego.

Najprawdopodobniej było to wynikiem posługiwania się standardowym, blankietowym drukiem faktury.

Istotne jest jednak to, że ostatecznie jest poza sporem, że przedmiot transakcji został pozostawiony do dyspozycji pozwanego w miejscu przewidzianym umową.

Z kolei, nie sposób dyskredytować treści oświadczenia J. W. (1) z dnia 10 grudnia 2018 r. o uznaniu długu z tych przyczyn, że powód nie dostarczył go w oryginale.

Nie można bowiem pomijać, że zostało ono przesłane do powoda jako skan drogą mailową w dniu 10 grudnia 2018 r. (k. 216), co w aktualnych warunkach obrotu gospodarczego jest normalną, w pełni dopuszczalną formą składania skutecznych oświadczeń stron pozostających w stałych relacjach gospodarczych (por. art. 61 § 2 kc a także art. 77² kc oraz art. 77³ kc).

Przede wszystkim jednak pozwany nie zaprzeczał aby J. W. (4) podpisał przedmiotową fakturę oraz oświadczenie z dnia 10 grudnia 2018 r.

Jego obrona w procesie opierała się natomiast na stawianiu hipotez, że wspomniany podpis oraz oświadczenie zostały złożone w innych datach, niż wynikałoby to z treści sygnowanych dokumentów, tzn. już po utracie przez w/w statusu piastuna komplementariusza pozwanej.

W związku z tym należy podkreślić, że ciężar dowodzenia tego rodzaju twierdzeń (zarzutów), które podważały wiarygodność materialną rzeczonych dokumentów, spoczywał na stronie pozwanej, a nie na powodzie (art. 253 zd. 1 kc).

Z oczywistych przyczyn w realiach sprawy takiemu obowiązkowi dowodowemu pozwany nie sprostał.

Nie były w każdym razie wystarczające ku temu zaprzeczenia wynikające z zeznań aktualnego prezesa komplementariusza pozwanego K. W., tym bardziej, że nie brała ona osobistego udziału w transakcji, a także treść zeznań J. W. (1), złożonych w innym postępowaniu.

Co do tego ostatniego dowodu, to, pomijając naruszenie zasady bezpośredniości w prowadzeniu tego rodzaju dowodu, zeznania te w omawianym przedmiocie były enigmatyczne i niejednoznaczne, co podważało ich wartość dowodową, a na pewno nie mogły one w tej postaci obalać mocy dowodowej sporządzonych z udziałem J. W. (1) dokumentów.

Niewątpliwie o zawarciu przez strony umowy objętej fakturą świadczy, jak trafnie podnosił skarżący, szereg innych okoliczności.

I tak, nie budzi wątpliwości, że powód wykonał swoje zobowiązanie zgodnie z treścią umowy sprzedaży, wynikającą z wystawionej faktury.

Z kolei także pozwany wykonał częściowo swoje zobowiązanie jako kupującego, realizując w całości faktury za opakowania oraz transport towaru a także uiszczając zadatek w kwocie 10.000 zł na zakup samego alkoholu.

Należy również zauważyć, że także w postępowaniu celnym obie strony posługiwały się tymi samymi dokumentami (fakturami).

Przekonująca jest przy tym argumentacja powoda, iż byłoby irracjonalnym zachowaniem z jego strony dokonywanie szeregu czynności faktycznych i prawnych, związanych z wykonaniem transakcji, gdyby rzeczywiście nie doszło wcześniej do zawarcia w tym przedmiocie umowy sprzedaży z pozwaną spółką.

Dla porządku, uzupełniając podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym umowa nie mogła być uznana za nieważną z uwagi na niedochowanie przez strony sformalizowanej procedury składania zamówień, określonej w § 8 umowy ramowej o współpracy z dnia 8 czerwca 2018 r.

Nie stanowiło to zmiany, uzupełnienia ani rozwiązania tej umowy w rozumieniu jej postanowienia zawartego w § 10 ust. 2.

Z kolei zawarcie umowy sprzedaży (art. 535 kc) nie wymaga formy szczególnej pod rygorem nieważności.

Powód wykazał przy tym w sposób dostateczny, że w dniu 19 października 2018 r. przesłał fakturę nr (...) drogą mailową na adres pozwanego (por. wydruk wiadomości mailowej k. 213).

Nie do przyjęcia była też linia obrony pozwanego bazująca na twierdzeniu, że strony omawianej transakcji dokonały uzgodnienia zgodnie z którym cena zakupu miała zostać przez pozwanego uiszczona dopiero w bliżej nieokreślonej przyszłości, gdy odsprzeda on zakupiony alkohol dalszym kontrahentem, dodatkowo przy założeniu, że to powód wskaże takiego hipotetycznego nabywcę.

Wersja taka nie znalazła jakiegokolwiek potwierdzenia w dokumentach wytworzonych z udziałem powoda, co nakazuje uznać ją za skonstruowaną przez przedstawicieli pozwanej wyłącznie w celu uchylecia się od wykonania zobowiązania umownego.

Zgodzić należy się z apelującym, że pozostaje ona w sprzeczności z treścią zawartej między stronami umowy ramowej o współpracy a także z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

I tak, zgodnie z wyraźną treścią § 1 ust. 5 Załącznika nr 1 do wspomnianej umowy zakupiony przez pozwanego alkohol w zbiornikach tysiąclitrowych mógł być przeznaczony wyłącznie dla celów marketingowych a nie do dalszej odsprzedaży.

Poza tym kłóciłoby się z logiką i regułami racjonalnego gospodarowania postępowanie powoda, który, jak suponuje strona pozwana, miałby, mając potencjalnego nabywcę na przedmiotowy alkohol, korzystać ze specyficznego „pośrednictwa” pozwanego, pozbywając się w ten sposób części marży handlowej.

W konsekwencji przyjąć należało, że pozwany zobowiązany był do zapłaty całości ceny za zakupiony alkohol na warunkach wskazanych w uznanej fakturze dołączonej do pozwu.

Skutkuje to zmianą zaskarżonego wyroku, w części nieobjętej umorzeniem postępowania, przez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 30 kwietnia 2020 r.

Dlatego na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 493 § 4 zd. 2 kpc orzeczono jak w punkcie I.2. wyroku.

Mimo częściowego umorzenia postępowania na skutek cofnięcia pozwu, pozwanego należało w całości obciążyć kosztami postępowania przed sądem I instancji.

Ostatecznie bowiem powód uległ jedynie co do niewielkiej części roszczenia, stanowiącej ok. 4,6 % (10.000 zł/216.000 zł) żądań powództwa.

Stąd na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz art. 100 zd. 2 kpc, przy uwzględnieniu przepisów § 2 pkt. 7) oraz § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265.) orzeczono jak w punkcie I.3. wyroku.

Z analogicznych przyczyn pozwanego należało w całości obciążyć poniesionymi przez powoda kosztami postępowania apelacyjnego, obejmującymi opłatę sądową od apelacji w wysokości 10.800 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 8.100 zł, razem **18.900 zł.**

Z tych przyczyn na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc i art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 391 kpc, a także § 10 ust. 1 pkt 2) w zw. z § 2 pkt. 7) w/w Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie II. sentencji wyroku.

Bogdan Wysocki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

Starszy sekretarz sądowy

Sylwia Stefańska